

Plačila vsak četrtlet
in velja s polnino
god in v Mariboru
s polnino na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Prečnina se polnijo
opisništva v tiskarst
st. Cirila, karolne
ulice št. 2. List se
polnijo da odpovedi.

Redniški katol. tis-
kovnega društva do-
ljuje list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Kopirski se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznani se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do ure poludne.

Štev. 39.

V Mariboru, dne 24. septembra 1903.

Tečaj XXXVII.

Okrajni zastop gornje- radgonski.

Izid volitev v gornjeradgonski okrajni zastop je našim čitateljem že znan. Ni se posrečilo, da bi dobili okraj v slovenske roke. Napredovala je sicer slovenska stranka, kajti pri zadnjih volitvah so dobili slovenski kandidati samo 10 glasov, letos že 24, a zmaga še vendar ni. Veliko se je delalo letos v okraju, da zmaga slovenska stvar, posebno gg. Zemljik, Trstenjak, Bosina, Pelc in drugi so napeli vse sile ter se niso ustrašili naporenega agitacijskega dela. Hvala jim v imenu naroda za to delo! Obžalujemo, da niso dosegli uspeha, katerega so si njih rodoljubna srca tako želela. A naj jim ne upade pogum, ampak sedaj velja: Zopet znova na delo! Prihodnjic mora biti zmaga na slovenski strani!

Gornjeradgonski okraj nima nobenega mesta in trga na svojem ozemlju, in veleobrtnikov je imel pri sedanjih volitvah samo troje, ki stopijo kot virilisti kar v zastop. Vsled tega so za volitve okrajni zastopa v gornjeradgonskem okraju odločilne volitve iz skupine občin. In na te naj sedaj rodoljubi gornjeradgonskega okraja obračajo svojo posebno pozornost. V vsaki občini, ki je še v bračkijanskim rokah, se mora ustanoviti slovenska stranka, ki bo delala z vsemi silami, da dobi občinski zastop v svoje roke. To je sedaj edino pravi sklep po ponesrečenih volitvah! Napadati nasprotne osebe, razglašati njihove grehe, to ne pomaga mnogo, glavno delo naj bo sedaj, da pridejo vse, ali pa vsaj velika

večina občin v zanesljivo narodne roke. Potem se lahko Bračko s svojo stranko na glavo postavi, vajeti okraj zastopa bo moral oddati v slovenske roke.

Ker gornjeradgonski okraj nima političnega društva, zato naše uredništvo radevolje prevzema nalogo, da posreduje pri občinskih volitvah. Naznanite nam, kdaj bode kje občinska volitev in mi bomo vse potrebno ukrenili pri uplivnejših rodoljubih gornjeradgonskega okraja!

Torej ne poguma zgubiti, ampak znova na delo!

Kmetje slovenski, zdru- žujmo se!

(Iz celjske okolice.)

Pred nekaterimi leti je bilo na slovenkem Štajerskem prav živahno združeno gibanje. Ustanovilo se je več posojilnic, več kmetijskih, konsumnih in mlekarških zadrug. Lep, nadpoln je bil začetek, veselo je bilo mlado gibanje, a kmalu je potihnilo vse navdušenje. Nekatere ustanovljene zadruge niti delovati niso začele, zaspale so že ob rojstvu. Druge so delovale par let prav uspešno, a polagoma so začele propadati in nekatere so prišle celo v konkurz. In tedaj so zagnali vsi kmečkemu gibanju sovražni listi strašen krik, kako pogubni da so konsumi, kako škodo imajo kmetje od njih itd. Najprej so se oglašila glavna liberalna trobila v Gradcu in v Ljubljani, za njimi sta prišepala seveda tudi celjska »Vahta« in neizogibna ptujška »krota«.

Kaj so vse pisali liberalni listi takrat, ko je prišlo v konkurz vitanjsko kmetijsko društvo! Kako so blatili ustanovitelja poslanca Žčkarja! O nasprotniki so dobro vedeli, zakaj so se veselili. Vitanjsko kmetijsko društvo bi bilo velikega pomena v gospodarskem in narodnem oziru, če bi se bilo vzdržalo. Velika škoda je bila, da je prišlo na nič vsled strokovne neizobrazbe voditeljev. In kot pri vitanjskem tako so kmetom neprijazni listi vselej polni veselja, kedar napove konkurs kako kmetijsko društvo. Ti listi sicer pišejo včasih, da so le radi tega proti kmetijskim in konsumnim društvom, ker se vsled strokovne neizobrazbe voditeljev ne morejo vzdrževati. A kdo bi to verjel? Saj ravno tako grdo pišejo proti tem društvom tudi tam, kjer najbolje vspevajo.

A vkljub nasprotovanju vseh nam sovražnih listov se bo moralo začeti novo zanimanje za združništvo, ako se ne bodo kmalu upeljale obvezne gospodarske zadruge. Naše združeno gibanje je velikega gospodarskega in narodnega pomena. Temu ne more nihče ugovarjati. Najprej moramo biti gospodarsko močni, potem bomo lažje branili tudi narodno samostojnost. Koliko krajev je še na slovenskem Štajerskem, kjer ni nobenega zavednega narodnega trgovca! Bi li ne kazalo v teh krajih ustanoviti kmetijskih ali konsumnih društev? Zakaj bi mi podpirali nam zagrizeno sovražne nemške trgovce? Tudi Rajfajzenove posojilnice naj se zasnujejo po vseh večjih krajih, kjerkoli so potrebne. Ne smemo odlasati. Vsi narodni sloji moramo biti složni v tem, drugače bomo izgubivali postojanko za

Listek.

Sovražniki mladine.

Spisal I. N.

Ko ga deklica zapazi, prebledi ter hitro vstane in se poda k njemu, da se opraviči. Tine ji pove v razburjenosti nekaj odkritosrčnih besed in to jo tako razjezi, da odide od njega spet k Antonu.

Tine ves zelen od jeze vstane ter se zelo razžaljivo izrazi proti Antonu in Amaliji. To pa tudi Antona tako razkači, da skoči proti njemu. Huda borba se prične in pretep se konča s tem, da Anton nezavesten obleži vsled udarca na glavo, katerega mu je prizadejal Tine. Kakor kafa je izginila Amalija domov, Tineta pa odženo orožniki.

V kratkem potem je bila obravnava, kjer je dobil Tine zavoljo težke telesne poškodbe pet mesecev zapor.

Po preteku jednega meseca Tinetovega zaporu dobi Amalija od njega pismo, v katerem ji razodeva vso svojo ljubezen do nje. Pa ona mu je vrnila z dostavkom: »Ne maram Te!«

Tine je bil ravno pri delu, ko mu čuvaj pismo izroči. Videč Amalijino pisavo, se močno razveseli. Odpre pismo — prebledi.

Grozno zakolne in zakriči: »Pred ko bo leto, se bom strašno maščeval.« Poprej vedno vesel in šaljiv, je bil odslej otožen in kakor nem opravljal svoje delo.

Kaj pa z Amalijo?

Čez nekoliko časa ji je postalo žal, da je tako trdosrčno vrnila Tinetu pismo. Sklenila je, prositi ga odpustčenja in da se naj poboljša. Da se pa reši sramote, bila je voljna takoj, ko se povrne, vzeti ga v zakon. Hoditi je začela redkeje na sprehod ter bila najraje doma v svoji sobici. Tudi po mestu je šla o njej govorica in vsakdo je dejal: »Škoda nekaj tako pridne in zale mladenke.«

Mineval je čas Tinetovega zaporu in nekega dne mu naznani jetničar, da je prost. Vsi sojetniki so mislili, da se bo tega razveselil; toda ne, tih in otožen je zapustil ječo. Pri puškarju si je kupil samokres in ko je izvedel, da je šla Amalija v bližnjo vas po opravkih ter se še le po noči vrne, napoti se v gozd ter skriva za debelo smreko.

Ni dolgo čakal, kar se zaslišijo rahli koraki ter se prikaže v temi ženska oseba. Nakrat poči iz gozda. Ženska vsklikne: »Jezus Marija!« ter se zgrudi na tla. Kri ji curkoma lije iz prs.

Tine stoji nekoliko časa kakor okamenel, kajti glas se mu ni zdel od Amalije. Najraje

bi šel pogledat, toda ni si upal, da bi ga kdo ne videl.

»Maščeval sem se! Zdaj pa le imej rajši druge, če moreš!« tako je godrnjal Tine. Nakrat zasliši sem po cesti trde korake. Plašen odbeži dalje v gozd ter po njem tava celo noč. Še le drugo jutro si je upal na cesto ter se napotil proti domačemu kraju.

Čez dva dni proti poldnevu zagleda domači trg in rojstno hišico. Ko gre mimo pokopališča, stopijo mu pred oči spomini iz otročjih let. Kako nedolžen se je podal v svet in kakšen se sedaj vrača? »Morilec...« Vest se mu vzbudi in solze mu stopijo v oči. Pa to je trajalo le malo časa in zopet je bil stari Tine. Otresel se je teh misli, nasmehnil se ter dejal: »E otročarija! prišel sem vsaj enkrat do spoznanja! Če sem bil morilec, bilo je to le iz maščevanja.«

Iz tega premišljevanja prebudi ga hripav glas beračice: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Tine jo ježno pogleda. Toda beračica ga spozna. »Ho, Završnik, kaj pa vam je, za božjo voljo, da ste tako blede? Ali ste bolni?«

»Pr— baba! Kaj čenčas? Povej raje, kako je kaj z domačijo in z materjo!«

»Z materjo...! Bog ji daj večni mir!«

»Ka—aj? Moja mati so mrtvi?«

»Da! Kaj vam še ni znano? Pred dvema dnevnoma napotila se je v mesto k vam, ker

postojanko. Nikakor se ne smemo strašiti pikrih besed nasprotnikov in zbadljivih član-
kov v njihovih listih. V združevanju je moč. Zdrugujejo se uradniki, učitelji, advokati, notarji, duhovniki itd. Zakaj bi se kmetje ne smeli? Zakaj se nasprotuje samo našemu združevanju, ne pa tudi združevanju drugih stanov? Treba pa bo seveda strokovno izobraženih voditeljev za naše zadruge in stvar bo izborna vspevala. Da bi se pa to zgodilo, naj bi se dali naši izobraženejši, pošteni fantje v trgovske šole, kjer bi se strokovno dobro izobrazili. K stroškom za izobrazbo naj bi prispevali nekaj sami, nekaj posojilnice, okrajni zastopi, občine i. t. d.

Torej le pogumno naprej! Nič ne de, če jedna ali druga zadruga pride v konkurs ter nas radi tega napadajo nasprotniki. Koliko trgovcev pride na boben, a nam sovražni listi ne vidijo teh, marveč samo nas. Merijo pač z dvojno mero! Poglejmo v druge kraje, kako izborna se je razvila zadružništvo! Prelep zgled nam dajeta Nizja Avstrija in južno Tirolsko. Na južnem Tirolskem (Trentino) so bile okrog leta 1890 silno slabe gospodarske razmere. Tu se je usmilil ubogega ljudstva župnik don Guetti. Povsod je hodil okrog, podučeval je ljudstvo, je navduševal in ustanavljal razne zadruge. Prvo zadrugo je ustanovil 20. septembra l. 1890 in prvo posojilnico julija l. 1891. A leta 1898., ko je umrl, je bilo ustanovljenih že 116 kmetijskih in konsumnih društev, 73 posojilnic in 5 vinarskih zadrug, ustanavljalo se je pa še več zadrug in obrtnih podjetij. Vsled tako živahnega delovanja v zadružništvu se je ljudstvo v tistem kraju prav zelo opomoglo. Mi pa imamo tu lep zgled, kaj naredi pogum in vztrajnost v kljub vsem klevetam nasprotnikov.

Prelepo se razvija zadružništvo na Nemškem. Koncem leta 1902 je bilo ondi 21.197 raznovrstnih zadrug, med njimi je bilo 638 konsumnih društev s 630.785 člani. V 1393 zadružnih skladiščih se je prodalo blaga za 155.684.048 mark. Čistega dobička je bilo 15.186.616 mark, kar se je razdelilo med zadružnike.* Najstarejša nemška kmetijska zadruga je na Vestfalskem. Ustanovil jo je dne 10. junija 1862 slavni Schorlemer-Alst. V začetku je pristopilo samo 37 udov, leta 1887 jih je pa bilo že nad 20.000. Delokrog te zadruge je zelo obširen. Ima namreč več skladišč, več posojilnic, svoje razsodišče, svoj list, več kmetijskih zimskih šol in posebno gospodinjstvo šolo. Naša vrla »Gospodarska

*) „Reichspost“ 5. maja 1903.

»zveza« je nekako podobna temu velikemu vestfalskemu društvu.

Mala Švica nam daje vzgled v mlekarstvu. Tam imajo okrog 2600 dolinskih in okrog 2900 planinskih sirarn. Ves denarni promet teh sirarn je znašal leta 1900 celih 319.200.000 frankov.* Ni li to nekaj velikanskega? Ali bi se ne mogli z mlekarstvom malo bolj baviti tudi mi štajerski Slovenci? Naj bi se poslalo nekaj naših mladeničev za par let v Švico, kjer bi se dobro izurili v sirarstvu. Da bi se pokrili stroški, k temu bi gotovo kaj pripomogla tudi dežela ali vsaj država, ker cela stvar bi bila vendar eminentno gospodarskega pomena.

Kmetje in prijatelji kmečkega stanu, premisljajte torej, kako bi se dalo to uresničiti! Na vsak način si skušajmo najprej dobiti strokovno izobraženih mož, potem pa na delo v vsakem oziru. Pogum velja!

Deželni zbor štajerski.

Deželni zbor se je sešel v ponedeljek, dne 21. sept. Prišli so malodane vsi poslanci. K prvi seji dne 21. t. m. so se prebrali razni predlogi o deželnih zadevah. Izmed slovenskih poslancev je predlagal dr. Jurtela, naj se da podpora posestnikom, ki so bili vsled zadnje povodnji po Dravi v okrajih Ptuj in Ormož poškodovani. Poslanec Kočev var je predlagal, naj se Pesniška struga uravna, njegov predlog se glasi:

Visoki deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru se nakaže: Uravnava Pesnice, katera je v III. delu v devet oddelkov razdeljena in od katerih je deveti oddelek že uravnan, se začne takoj uravnavati tudi v oddelkih 1—8, vrhutega se naj predloži vis. deželnemu zboru še v tem zasedanju dotični predlog za dovoljenje potrebne svote v presojevanje in sklepanje. — Kočev var in tov.

Poslanec Robič predlaga, naj se šolski okraj III. razreda prestavi v II. šol. okraj; poslanec Roškar, naj se pomaga po toči poškodovanim v Mariborskem in Št. Lenartskem okraju. Predlog g. poslanca Roškarija in tovarišev se glasi:

Dne 13. avgusta t. l. je opustošila sodnijska okraj Sv. Lenart v Slov. goricah in Maribor strašna nevihta s točo. Vsled svoje obsežnosti in silnosti je povzročila velikansko škodo ne samo na poljih, ampak tudi na poslopih, posebno na cerkvah in šolah. Upoštejene so naslednje občine: 1. Št. Lenart, 2. Šetarova, 3. Radehova, 4. Zamarko, 5. Par-

*) Eine alpwirtschaftliche Reise steirischer Landwirte in die Schweiz, str. 77.

tinje, 6. Spodnji Porčič, 7. Gornji Porčič, 8. Gornji Žerjavci, 9. Spodnji Žerjavci, 10. Malenšek, 11. Spod. Gasteraj, 12. Gor. Senarska, 13. Spod. Senarska, 14. Sv. Trojica, 15. Gor. Veranje, 16. Spod. Veranje, 17. Brengova, 18. Čagona, 19. Andrenci, 20. Cogetinci, 21. Cerkevnik, 22. Trotkova, 23. Osek, 24. Jablanec, 25. Vinička vas, 26. Gornje Veličane, 27. Spod. Veličane, 28. Čermlesak, 29. Zavrha, 30. Nadbišec. — Po uradnih poizvedbah znaša škoda, katero je naredila toča, samo v sodnijskem okraju Št. Lenart na poljih 285.000 in na poslopih 80.000 K. Uradno dognana škoda v sodnijskem okraju Maribor predlagateljem ni znana, zato je ne morejo navesti. Ker je škoda tako velika in radi tega, ker je večji del letine uničen, je potrebna nujna in znatna podpora od dežele in države.

Zato predlagajo podpisani: Visoki deželni zbor naj sklene: 1. V podporo vsled toče dne 13. avgusta t. l. v okrajih Št. Lenart v Slov. gor. in Maribor opustošenim posestvom se dovoli iz deželnega fonda primerna podpora. 2. Ekselencia, gospod deželni namestnik se prosi, da poskrbi za nujno pomoč najbolj prizadetih posestnikov iz zaklada za uime ter da izprosi po državi znatno podporo. Gradec, dne 21. sept. 1903. — Roškar in tovariši.

Poslanec J. Žičkar predlaga, naj se popravijo struge potokov Močnik, Gabernca in Sromlica v brežiškem okraju. Njegov predlog se glasi:

Predlog poslanca Žičkar in tovarišev glede uravnave potoka Močnik v občini Brtiče, Gabernce in Sromlice v občini Zakot, polit. okraj Brežice. Imenovani trije potoki napravljajo ob času povodnji na tamošnjih travnikih veliko škodo. Vsled preplavljenja se trava tako poblati, da se kot krma za živino sploh ne more več porabiti. Poblatena trava se sicer premlati ali tudi spere; vse pa je brezuspešno. Če nastane povodenj ob času košnje, travo voda odnese. Uravnava teh potokov je torej nujno potrebna. Ker pa posestniki ne morejo z lastnimi pomočki struge teh potokov popraviti, predlagajo podpisani:

Visoka zbornica skleni: Deželnemu odboru se naroči, da kolikor mogoče hitro da preiskati potoke Močnik, Gabernca in Sromlica in deželnemu zboru poroča glede stroškov za uravnavo imenovanih potokov. V Gradcu, dne 21. sept. 1903. — Žičkar, Robič, Kočev var, dr. Jurtela, Vošnjak, Roškar, dr. Hrašovec, dr. Dečko.

Poslanec dr. Jurtela je predlagal, da se precej danes 21. sept. vrši večerna seja, pri kateri se naj obravnava zastran predloga o podržavljenju železnice iz Celja v Velenje.

ni dobila od vas nobenega pisma in v onem velikem gozdu v bližini mesta so jo našli ustreljeno.*

Kakor bi treščilo vanj, pretresla je Tineta ta novica. Vest, oni nemirni črv v prsih, se mu oglasi in ga grize. Po ušesih pa mu doni glas: »Morilec lastne matere!« Kakor drugi Kajn beži po cesti. Ne zmeni se in ne ve za ljudi, ki ga zvedavo gledajo, ne za znanke, ki ga srečavajo, temveč kakor zblaznel beži proti domači hiši.

Ko pribeži do hiše, najde jo odprto. Smukne v sobo ter kakor brez uma kliče: »Mati, mati! Ali vas ni? Ali sem res jaz vaš morilec?« Hpoma pa postane miren. V rokah se mu zasveti samokres ter ga nastavi proti prsom.

Pok se začuje. Krogla zažvižga mimo glave ter predere strop. Še o pravem času prijele so ga močne pesti orožnika in slišal se je trd glas: »V imenu postave!«

Izvil so mu samokres iz rok ter ga vklenili. Ko ga priženeta orožnika v trg, zbrala se je množica ljudi in slišali so se glasovi: »Tako daleč pride odpadnik vere in domovine!«

* * *

Isto usodepolno noč se je vračala Amalija iz vasi, kjer je bila po opravih, domov.

Ko dospe v veliki gozd, obide jo groza ter nekoliko postoji. Zdi se ji, da sliši kakih tristo korakov pred seboj rahel hod. Pospeši korake in v tem zasliši strel. Postoji. Najraje bi se obrnila nazaj, pa kaj bi porekli oče, če bi je nocoj ne bilo. »Naj bo v božjem imenu!« si misli ter gre naprej. Pa kako se prestraši, ko zagleda pred seboj žensko ležati v mlaki krvi. Zbeži proti mestu, kjer komaj od strahu pove, kaj se je bilo zgodilo. Nekoliko mož in orožniki se podajo na kraj zločina.

Čez nekoliko časa prineso staro žensko. Z zdravniško pomočjo so jo spravili k zavesti. Njeno prvo vprašanje je bilo: »Kje sem, kje je moj sin?«

»Le mirni bodite! V dobri hiši ste in vaš sin kmalu pride«, odvrnil je zdravnik. »Kako se pišete?«

»Pišem se Marija Završnik. Ali bo skro moj Tine pri meni?«

»Potrpajte, mati!« spregovori Amalija. »On je na potovanju ter se še najbrž nocoj povrne.« Vedela je namreč, da je že zapustil ječo ter mu je na vse strani poslala glas, da naj se hitro povrne. Pa nihče ga ni našel.

Završnikovi je postajalo vedno slabše; vsled prevelike zgube krvi se onevesti. Nakrat zopet odpre oči, vsede se v postelji ter zakliče: »Odpuščam ti, Tine, z materno ljubeznijo. Prosila bom tamkaj za te, da se

kmalu po—vr—neš za ...« nato se zgrudi nazaj ter izdahne svojo dušo. Vsi pričujoči so bili do solz ginjeni; Amalija pa je pri postelji mrtve matere svojega ljubimca bridko jokala.

Pretekla sta po tem dogodku dva meseca. Amalija je vsled žalosti in sramote vedno bolj bledela. Pričakovala je dan za dnevom Tineta.

Nekega dne dobi časopis v roke. Ko ga tako prebira, zastane ji oko na notici: »Lastno mater ustrelil. V noči 16. pr. mes. je čakal mizarski pomočnik Martin Završnik svojo nezvesto ljubico v onem velikem gozdu blizu mesta P—, da bi se nad njo maščeval. Po naključju je prišla ravno ta čas mimo njegova lastna mati. Završnik misleč, da je ljubica, ustrelil. Za to hudodelstvo je bil obsojen od porotnega sodišča v smrt na vešala.«

»Moj Bog!« vzdihne bolestno, časopis ji pade iz rok in ona se zgrudi onemogla na posteljo. »Ojoj! — Kaj hočem početi? — Sramota!« Tako vzdihuje in obup se je vedno bolj polasti. »Meni ni več živeti!« Zaječi bolestno.

Ko je prišel njen oče gledat, zakaj ne dobi tako dolgo zajutreka, našel jo je naslonjeno na postelj — mrtvo.

V nepopisni žalosti je klical starič svojo jedinko. Vse zastoj! Jokal se je kakor majhen otrok.

Najvažnejša stvar namreč, katera se mora rešiti v deželnem zboru, je zdaj deželna železnica Celje do Velenja. Preden se je zidala ta železnica, se je napovedoval velik dobiček, katerega bo imela dežela od te železnične proge. 29. decembra 1891 se je otvorila. Imela pa je izgube v letu 1892 42.782 K 64 v., l. 1893 106.896 K 82 v., l. 1894 32.246 K 12 v., l. 1895 73.632 K 32 v., l. 1897 117.553 K 60 v., l. 1898 174.532 K 46 v., l. 1899 149.689 K 34 v., l. 1900 113.253 K 66 v., l. 1901 108.555 K 56 v., l. 1903 38.476 K 5 v. Leta 1896 je imela dobička 5745 K 94 v. Vsa zguba po odštetem dobičku je toraj znašala do zdaj 951.872 K 93 v.

Tako se ni smelo dalje gospodariti. Deželni odbor je dobil nalog od deželnega zbora, da naj prevzame država za zdaj v najem to železnico — pozneje pa jo naj država kupi. Oboje se je deželnemu odboru posrečilo. Če deželni zbor pogodbo, katero je deželni odbor sklenil z železničnim ministrstvom do 25. septembra t. l. reši, prevzame država to železnico v najem s 1. januarjem 1904 in plača deželi letne najemnine 211.920 K. Deželni odbor se je nadalje dogovoril z železničnim ministrstvom, da v slučaju, ako država kupi to železnico od dežele, plača dežela državi 745.000 K za vse potrebne bodoče stavbe na železnici, osobito za povečanje kolodvora v Celju. To bi bilo primerno glede deželnih podpor pri drugih deželnih železnicah. Stavbo železnice: Grobelno-Slatina podpira dežela s 21.350 K od kilometra, železnico Lipnica-Pöfing s 17.390 K od kilometra; za železnico Celje-Velenje bi se dala torej podpora 745.000 K ali 18.620 K podpore od kilometra.

Daniel Lap, ki je prevzel svojedobno jamstvo za obrestovanje stavbinske glavnice pri železnici Oelje-Velenje, je deželi še dolžen 530.000 K. Ta svota bo do konca leta 1903 narasla na okroglo 657.000 K 58 v. Deželni odbor predlaga, naj se mu spregleda znesek s 127.909 K 58 v, ostalo svoto s 530.000 K pa mora obrestovati z 4 % in splaćati deželi v 40 letih. Dolžna glavnica ostane vknjižena na njegovih posestvih v Gradcu in v Škalah.

Kdaj bo prihodnja seja deželnega zbora, se bo poslencem naznanilo pismenim potom.

Zdravniki so dognali Amalijino smrt vsled zastrupljenja z arsenikom. Ne dolgo potem je umrl vsled žalosti in sramote tudi njen oče.

* * *

Bilo je jesensko jutro. Solnce je priplulo izza gora ter se takoj skrilo za oblake. Ljudje so se trumoma zbirali po mestu M — ter hiteli na trg za ječo, kjer so stale vislice. Med orožniki z duhovnikom na strani pride jetnik poljublja sv. križ. Bil je Tine. Poprosil je, če bi smel spregovoriti par besed, kar se mu je tudi dovolilo.

»Predragi moji! Pred dvema letoma sem bil med vami še spoštovan in čistan, a sedaj me vidite tukaj kot morilca. Hočem pa vam naznaniti one sovražnike, kateri so me pripeljali tako daleč. Prvi sovražnik je bil slab tovariš, kateri me je seznanil z drugimi sovražniki, brezverskimi, protinarodnimi časniki, ki so mi odvzeli vso vero in narodnost. Tretji sovražniki so bili brezverni romani ter brez značajna in pohujšljiva tovarišija. In četrti sovražnik je bilo pijančevanje in ponočevanje. Ko bi se jaz teh ogibal, bi bil lahko sedaj spoštovan mojster. Sedaj pa me vidite tukaj kot žrto teh sovražnikov stati pod vislicami kot morilca lastne matere, svoje ljubice in njenega očeta. Varujte se teh sovražnikov! Kot žrtva teh naj vam bom jaz v žalosten vzgled!«

Par trenutkov potem je izdihnil Tine na vislicah svojo dušo.

Polagoma je začel padati dež, kakor bi žalovalo nebo nad mlado žrto.

Politični ogled.

Kranjski deželni zbor je imel zadnji torek, dne 22. t. mes. zopet sejo. Katoliško-narodni poslanci so ustavili sejo. Za to pa so vse stranke deželnega zbora sprejele predlog katoliško-narodne stranke, naj se volilna pravica za deželni zbor razširi na vse sloje prebivalstva ter voli le tudi toliko katoliško-narodnih poslancev v odseke, kakor jih zahteva njihovo število. Obe slovenski stranki sta vložili predlog, s katerim protestirata, da se obdrže vojaki tretjeletniki še po dosluženem času pod zastavami. Dr. Šuštersič je tako ostro govoril proti tej vojaški naredbi, da ga je deželni glavar grajal, ker je imenoval tozadevni zakon vojnega ministra hudo delstvo. Dr. Šuštersič: Jaz sem rekel hudo delstvo na avstrijskem domoljubju. Glavar Detela: Minister gotovo ni imel tega namena. Dr. Šuštersič: Potem pa je pamet izgubil. Katoliško-narodni poslanci so postavili obilico nujnih predlogov, ki se pečajo s potrebščinami njih volilcev.

Nemški cesar Viljem in Madjari. Nemški cesar Viljem se je mudil, predno je prišel obiskat na Dunaj našega cesarja, tudi na Ogrskem na lovu. Pri nekem obedu je cesar Viljem proslavljal jeklenost madjarskega značaja. To je bila jako neumestna proslava v sedanjem času, ko se kaže jeklenost madžarskega naroda le v tem, da nasprotuje volji našega osivelega vladarja!

Gosposka zbornica se skliče zaradi rekrutne predloge med 25. in 28. septembrom. Podpredsednikom gosposke zbornice je imenovan knez Alojzij Schönburg-Hartenstein.

Ogrski državni zbor se snide danes, dne 24. septem. Stranke so zahtevale sklicanje, da izrečejo svojo sodbo o povelju našega cesarja na vojaštvo, v katerem se izraža za skupnost in nedeljivost avstro-ogrške armade.

Resnične besede. Korno poveljstvo v Przemyslu je zapovedalo vsem častnikom, naj pojasne vojakom tretjeletnikom, zakaj morajo še dalje služiti. Soc. dem. »Arb. Zeitung« poroča, da je nadporočnik 10. pešpolka Formanek sledeče govoril vojakom: »Vojaki tretjeletniki, vi bi sedaj morali iti domov, in ako ne boste šli, so temu krivi židje. Avstrijski in posebno gališki židje se naselijo na Ogrsko, se tam madjarizirajo in agitujejo proti Avstriji. Židje, ki so na avstrijskem krošnjari in kramarji, dobe na Ogrskem visoka mesta in zato napadajo Avstrijo. To, kar Ogrji zahtevajo, se jim ne bo nikdar dovolilo. Ker se pa z Ogrji ne more nič z lepa opraviti, bomo kmalu ostro morali proti njim postopati. Šli bomo na Ogrsko in jih ondi dobro naklestili, potem bodo še le dali mir. Zato bodite vsak trenutek na to pripravljeni, da bomo šli na Ogrsko in se ondi bili. In ko bo prišlo do boja, tedaj se spomnite, da so temu krivi židje!«

Avstrijski Italijani. V Trstu avstrijska vlada kaj rada izpolnjuje vse želje Italijanov, Slovence pa zatira, kjer le more. In plačilo za to? Italijani škilijo prav pridno v Italijo, radi bi se odtrgali od Avstrije. Dne 20. sept. so zopet tržaški Italijani pokazali svojo barvo. Na rotovžu je vihrala zastava v barvah italijanskega kraljestva. Da bi Slovenci storili kaj enakega, bi jih polovico pozaprl.

Italijanske vojaške vaje. Velike vojaške vaje, katerih prvi in glavni namen je seveda, da se vodilni krogi prepričajo o moči, o kretnosti, z jedno besedo o sposobnosti svojih vojnih sil, služijo večkrat tudi v to, da se spozna, v kakih razmerah stoji dotična država do svojih sosedov. Iz njih se da sklepati sploh na političen položaj. To lahko trdimo ravno o zadnjih laških vojaških vajah. Kažejo nam namreč, da so se razmere med Italijo in Francosko zboljšale, med Avstrijo in Italijo pa poslabšale. Zato so bile letos te vaje ob avstrijski meji, da bi se

prepričali, ali bi mogli vzdrževati Avstrijo v slučaju vojske. Že pred dvema letoma se je prepričal na lastne oči šef štaba in general Saletta, da so poročila častnikov ob meji o oboroževanju Avstrije z jedne strani in o nemarnosti Italije z druge strani opravičene. Letošnje vaje pa so dokazale, da je vshodna italijanska meja popolnoma nezavarovana, dočim je Avstrija dobro zavarovana. In zakaj zato? »Gazzetta del Popolo« pravi, ker se je Italija dosedaj vedno bala, da se bo zapletla v vojsko s Francosko, je utrjevala le zahodno mejo, vshodno pa je zanemarjala, zanašaje se na zvezo z Avstrijo, katera se je pa vedno dobro in skrbno pripravljala. Pa še druga večja težava je. Francozi so utrjevali le visoko gorovje, in Italijani so jim sledili, Avstrija pa utrjuje bolj nižave in Italija jo bode morala posnemati. List zaključuje: Tako bo Italija prisiljena imeti dva načina utrjevanj, ki si bosta v vsem popolnoma različna in v slučaju mobilizacije nastale bodo neizogibne zmešnjave, kar bi znalo provzročiti jako ne ljube posledice. — Ker se je torej italijanska vojna uprava prepričala o nedostatnem zavarovanju meje proti Avstriji in bo vsled tega tudi izvajala posledice, nam torej letošnje vojaške vaje govore dosti glasno, da se je prijateljstvo med Avstrijo in Italijo precej ohladilo. Vsled tega še bomo vedno mirno stali, četudi nas polentarji ne marajo.

Dopisi.

Sv. Kunigunda na Pohorju. (R a z n o t e r o.) Slavnostni dan za našo župnijo je bil dan 9. avgusta, ko je naš rojak č. g. Alojzij Gričnik pel novo sveto mašo. Takšne slavnosti še naša župnija ni doživela. Preč. gosp. dekan konjički so imeli lepo pridigo, da so se ljudem oči solzile. — Imamo tudi dva nova zvonova. Večji je posvečen Srcu Jezusovemu, manjši pa Srcu Marijinemu. Dne 6. avgusta so jih slovesno blagoslovili preč. g. opat Ogradi. Hvala vsem župljanom, ki so veliko darovali za zvonove, tako da je upati, da bodo isti kmalo plačani. — Tukaj imamo zdaj tri gg. učitelje, ko še pred nekoliko leti ni bilo nobenega. Postavili smo si dve novi šoli: Pri Sv. Kunigundi in pri Sv. Jakobu. Seveda imamo zaradi tega ogromne stroške. Toda to nič ne de, da se le naši otroci kaj naučijo. Le pridno jih pošiljajte v šolo, starši! Skrbite jim za podučna berila in krščanske časnike, kakor je »Naš Dom« in drugi, ki nam ne bodo otrok izneverili narodnosti in veri, ki bodo vcepili otrokom spoštovanje do vas. Šentjungerčan.

Slovenjgradec. (Zahvala Slovenjgradčanov.) V dobrem spominu je še, kako so Slovenjgradčani javkali in sirom sveta prosjčili, ko jim je ogenj vpepelil del mesta. Tudi na Slovence so prišli pozivi za mile darove. In segli smo v žep, lahko rečemo, velikodušno smo segli. Samo po cerkvah na Spod. Štajerskem se je nabralo nad šesttisoč kron. Koliko so še darovali zasebniki, občinski in drugi zastopi slovenski, ni znano. Izkazala bi se pa gotovo častna svota, ko bi se objavilo. Čuli smo na lastna ušesa, se čuditi nad lepimi svotami, ki so prišle iz slovenskih krajev za nemške ponesrečence. Vsak človek, ki ima le količkaj pojma o dostojnosti, čuti se dolžnega izraziti svojo hvaležnost dobrotniku. Slovenjgradčani so veselo sprejeli naše darove; v zahvalo pa povabili »südmarko«, torej društvo, ki je ustanovljeno v naš pogin, da je imela letos svoj občni zbor pri njih. Pijani nemškonacionalnega duha so s svojimi došlimi sobratci po nas udrihali in nas ometavali z izbruhi »südmarkske« kulture. Celo neka nemška »kikla« se je široko nad nami razkoračila in nas obsipala z izrodki svoje nemške pameti. Slovenjgradčani, ki imate tak lep mir pred slovenskimi okoličani, in ki živite od njih žuljev, vi pač nimate nikakega vzroka

proti njim klicati »südmärko« na pomoč! Najmanj pa je bilo umestno storiti to letos, ko smo vam mi Slovenci pošiljali lepe darove, da ste si na pogorišču zopet pozidali svoja nemškutarska gnezda. Sicer pa smo mi Slovenci lahko ponosni, ker smo vam pokazali, da nas preveva živ duh krščanske kulture, vi ste se proti nam pokazali, da vas je lahko sram.

Ormož. (Zahvala.) Povodom sklepa šolskega leta izrekata podpisani krajni šolski svet in šolsko vodstvo ormoške slovenske okoliške šole pristrčno zahvalo vsem onim, ki so pripomogli do tega, da je po zimi bilo mogoče v šolarski kuhinji vsak dan pogostiti do 100 otrok, da se je o Božiču moglo vršiti tako bogato obdarovanje otrok z različnimi oblačili in konečno, da se je šolarska veselica ob sklepu šolskega leta tako sijajno obnesla. Posebna hvala gre vrlim ormoškim Slovencem, pri kojih se je za šolske namene trikrat pobiralo in ki so skupno darovali okoli 270 K, slavni okrajni posojilnici v Ormožu, ki je darovala 110 K, slavni ormoški posojilnici, ki je darovala 80 K, obiskovalcem obeh gledališčnih večerov, ki sta imela čistega prebitka okoli 100 K in gosp. Robiču iz Središča, ki je poslal za šolarsko kuhinjo 10 K. Pristrčna hvala tudi vsem posestnikom in šolskim prijateljem v Ormožu, na Dobravi, na Hardeku, v Pavlovcih, v Pusičih, v Litmerku, na Lešnici in na Humu, ki so po zimi za šolarsko kuhinjo in ob sklepu šolskega leta za šolarsko veselico darovali različne poljske pridelke in jestvine. Vseh podpornikov naše šole je toliko, da nam ni mogoče, njih imena naštet. Zato se vsem skupno zahvaljujemo proseč jih, da nam ohranijo svojo naklonjenost in požrtvovalnost tudi v bodoče. — Ormož—okolica, 15. septembra 1903. Martin Stanič, načelnik kraj. šol. sveta, Josip Rajšp, šol. vodja.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Osebnosti. Nameščena sta kot učitelja na celjski gimnaziji gg. J. Jošt in J. Voglar. G. J. Vodnik, profesor v Celju se je preselil začasno na Dunaj. Iz Maribora sta odšla gimnazijska profesorja Metzler Franc in Vogl Friderik. — C. kr. avskultant v Mariboru, g. Guido Mihalič, rodom Spodnještajec, je prestavljen na Kranjsko v Ljubljano, c. kr. avskultant Josef Oswaltitsch pa iz Maribora v Celje, — ker je Nemec, torej našemu narodu tuj človek. Naši ljudje morajo v druge dežele, tujci ostajajo pri nas! Politična društva, protestirajte proti takim razmeram!

Častnim članom je imenovala občina Hajdina pri Ptuj profesorja Franca Ferka iz Gradca zaradi zaslug pri arhiološkem raziskavanju. — Občinski odbor v Šentjanžu na Drav. polju je v svoji seji dne 20. sept. t. l. imenoval častnim občanom g. Antona Hren, nadučitelja tamkaj, ob priliki 10 letnice njegovega učiteljevanja zaradi mnogih zaslug, katere si je tamkaj pridobil.

Mariborske novice. V soda-pavilon v mestnem vrtu so minulo soboto po noči vdrli neznan tatovi ter ukradli nekaj piva, smodk in drugih stvari. — Danes ob 6. uri zjutraj je začelo goreti v društveni sobi katol. rokodelskega društva. Ogenj so hitro pogasili. — Danes zvečer se bo vršil v Narodnem domu češpljev semenj. Vsaki petek so v gostilni Narodnega doma pripravljene sveže ribe.

Mariborska c. kr. gimnazija. V prvem b razredu naše mariborske gimnazije jih je letos natlačenih zopet 63 učencev. Po predpisih bi se moral razred razdeliti, a to se se do danes ni zgodilo. Sedanji ravnatelj Glowacki nima prave očetovske skrbi za svoj zavod. Toliko število v enem razredu škodi

gg. profesorjem na zdravju, ker so preobloženi z delom, škodi pa tudi učencem, ker se premalokrat skušajo in se vsled tega mnogi začnejo na to redkost zanašati ter zanemarjati študiranje. Kje so naši državni poslanci?

Slovenska deca v nemških šolah. Nemški časniki vriskajo, ker je baje letos mnogo slovenskih otrok vstopilo v nemške šole. Tudi »Ptujčanka« se veseli ter pravi, da je v ptujskih šolah vse polno slovenskih otrok. Že mogoče, ker se slovenski okrajni šolski svet ne potruji, da bi razširil slovensko okoliško šolo. Žalostno, a resnično!

Velika nesreča v Mariboru. Včeraj dne 23. sept. se je zbralo na stotine ljudi ob dravskem mostu. Našli so truplo pri zadnji povodnji ponesrečenega redarja Ljubša. Obviselo je ob brvi, ki se je zadela in obtičala ob stebrih lesenega dravskega mostu na desnem bregu Drave. Prej trupla niso opazili, ker je bila voda še vedno visoka in je je zakrivala. Hitro, ki so zagledali truplo, prihiteli so mestni delavci, da dobe truplo redarjevo, ki je bilo ob brvi stisnjeno. Po truda-polnem delu se jim je to posrečilo in potem se je truplo prepeljalo v mestno mrtvašnico. O redarju Felnerju še vedno ni sledu. Da se je našlo Ljubšev truplo, ovržena je novica, ki smo jo prinesli tudi mi in ki se je v Mariboru splošno smatrala za resnično, da sta ključavničarski učenec Zeliska, ki se je rešil pod Sv. Petrom, in redar Ljubša plavala na eni in isti deski do železniškega mosta in da se je le potem Ljubša izginil v valovih. Učenec Zeliska zatrjuje, da on ni te govorice spravil med svet. Zeliska je že v Mariboru in je začel te dni zopet delati.

Okrajno glavarstvo mariborsko razpošilja strankam samonemške tiskovine. Opozorjamo le na legitimacije in volilne listke povodom volitve komisije za pridobninski davek. Tudi vse tiskovine za osebno-dohodninski davek se razpošiljajo od glavarstva slovenskim strankam le v nemškem jeziku. Naj poskusi enkrat razpošiljati glavarstvo Nemcem samoslovenske tiskovine, bo videlo, s kakim zadovoljstvom jih bodo sprejemali.

Risanje v ljudski šoli. Pod tem naslovom izda gosp. I. S. Marin, c. kr. vadniški učitelj v Mariboru, kmalu novo knjigo, ki je sestavljena po najnovejših načelih pametnega ljudskošolskega risarstva.

Vplačevanje davkov. Vsled razglasa deželnega finančnega ravnateljstva v Gradcu se morajo vplačati davki do sledečih obrokov: I. Zemljiški, hišno razredni, hišno obrestni davek in pet odstotni od obrestnega dohodka: 10. mesečni obrok do 31. oktobra, 11. mesečni obrok do 30. novembra in 12. mesečni obrok do 31. decembra. II. Splošni pridobninski davek in pridobninski davek podjetij, ki so obvezni dati račun do 1. oktobra. III. osebni dohodninski in rentni davek, drugi polletni obrok do 1. decembra.

Imenik porotnikov bodo morala sestaviti kmalu naša županstva. V obrazcih za izpolnjevanje imenikov je treba navesti, ali zna dotičnik, ki se zdi županu sposoben za porotnika, tudi drugi deželni jezik. Našim županom ni treba biti pri tem preveč ozko-srčnim, češ, da le oni zna nemški, ki obvladuje ta jezik kakor kak nemški profesor. Iz Maribora pridejo večkrat ljudje za porotnike, ki komaj in komaj izgovorijo par slovenskih stavkov in vendar so za porotnike dobri.

Obsodba Franca in Marije Bratuša razveljavljena. Dne 17. t. m. razveljavil je senat okrožnega sodišča v Mariboru v tajni seji obsodbo porotnega sodišča z dne 11. jun. 1901, v kateri je bil obsojen Franc Bratuša zaradi umora svoje hčerke Ivanke v smrt na vislicah in njegova žena Marija zaradi so-krivde na tri leta težke ječe. Bratuša je bil potem od cesarja pomiloščen v dosmrtno ječo. Zakonska Bratuša sta bila od novega leta 1900 viničarja v občini Majšperg pri Ptujski gori. Imela sta dva otroka, hčerko Ivano in sinka Franca. Ko je enkrat deček

zažgal hišo, bila je deklica zelo tepena zaradi tega, ker ni dovolj pazila na svojega brata. Ogenj so k sreči pogasili sosedje, predno se je razširil. O velikinoči leta 1900 je zažgala deklica nedaleč od hiše stoječ kostanj. Ker se je bala kazni, je zbežala od doma. Bratuša je naznanil to žandarmeriji, toda vse poizvedovanje je bilo brezuspešno. Nekaj mesecev potem se je našlo pri Spielfeldu truplo neke deklice, ki je od lakote umrla. Ko je Bratuša to zvedel, šel je v Spielfeld ter spoznal na obleki, truplo je bilo medtem že pokopano, da je od njegove izgubljene hčerke. Kmalu nato je bila obdolžena umora svoje hčerke neka Holc in pri izkopanju trupla se je spoznalo, da ni bila pokopana hčerka Bratuše, ampak obdolžena Holc. Zaradi tega ga je žandarmerija izpraševala. Bratuša se je zagovarjal, da je bila obleka slična obleki njegove hčerke. Pri hišni preiskavi se je našla krvava dekleška obleka, katero je žandarmerija smatrala za obleko izginole Ivane. Nato je bil Bratuša aretiran ter je pri zaslišanju v občinskem uradu izpovedal, da je svojo hčerko umoril, v peči spekel in pojedel. Sled deklice se je res zasledoval od njenega ubega od doma do neke posestnice v Sitežu, ki jo je imela za pastarico. Gospodinja jo je kmalu poslala domov po poselsko knjižico. Ker se je pa deklica bala očeta, si ni upala domov, ampak je tavalala okoli. Od tistega časa, 11. maja 1900, je ni nihče več videl. Ta dan je, po lastni izpovedbi, Bratuša izvršil umor. Našel je deklico na pol sestradano v gozdu ter jo zadrgnil. Potem je doma povedal vse svoji ženi in ta mu je zvečer pomagala truplo skriti. Doma sta truplo razsekala na pet velikih kosov ter zmetala v žarečo peč. Ker je meso prijetno dišalo in ker je bral, da se nahajajo na svetu ljudje, ki žro človeško meso, odrezal si je kos mesa od meče ter ga zavžil. Na podlagi njegove izpovedbe in ker so zdravniki našli v peči nekatere ožgane kosti, ki so jih spoznali za človeške, je bil obsojen od porot. sodišča pod predsedstvom dež.-sod. svet. dr. Fohn. Meseca julija zaprli so v Novem mestu na Kranjskem neko deklico radi tatvine. Po dolgem trdovratnem laganju je še le izpovedala svoje pravo ime, da je Ivana Bratuša iz Majšperga. V kratkem se je dognalo, da je to izgubljena deklica, zaradi katere sedita njena roditelja v ječi. Zaradi tega se je morala obravnana razveljaviti. Žena je bila takoj izpuščena iz zaporu ter odpeljana v svojo občino, ki jo je oddala na graško kliniko zaradi neke očesne bolezni, katero je dobila v ječi. Mož pa ostane v preiskovalnem zaporu zaradi tega, ker je obdolžil svojo ženo sokrivde. S tem je končana ta afera, ki je povzročila, da so nemški listi, njim na čelu »Marburger Zeitung«, tako nesramno in podlo pisali o slovenskem narodu. Pisali so takrat, da slučaj Bratuša kaže, na kako nizki stopinji kulture stojijo Slovenci, da so kanibali, ljudozrci itd. Kako se je zdaj dognalo, cela stvar ni res, toda da bi ta nesramna natolcevanja na Slovence ti nemški lističi prekalili, to jim niti na misel ne pride. S tako nesramnim sovražnikom se mora boriti naš narod! Kje je bil takrat državni pravdnik, da je dopustil žalitev celega naroda, od katerega živi in iz katerega je izšel!? Slovenskemu narodu pa še enkrat kličemo v spomin vsa žaljenja ter jih pozivljamo, naj krepko odgovarjajo na to z devizo: Svoji k svojim!

Sv. Peter pri Mariboru. Kakor vam je znano, smo izgubili čast. gospoda župnika. Bog daj, da bi skoro dobili naslednika! V vašem cenj. listu sem čital, da imajo že vsepovsod razna društva, samo pri nas se v tem oziru še vedno ni nič storilo, čeravno je pri nas mnogo narodnih mož, fantov in deklet. — Žalibog, tudi v našo faro je prišel ptujski »Štajerc«. Toda njegovi pristaši se ga sramujejo, ker ga tako pridno skrivajo. Sploh pa št. Peterčani nimajo dosti zaupanja do »Štajerca«. Zato upam, da bode kmalo zadnji izginil iz naše lepe fare. — Bližajo se tudi pri nas občinske volitve. Pridite takrat vsi na

volišče ter izvolite zopet take moše, katerim je blagor in korist občine pri srcu.

Cesta se je zasula med Mariborom in Št. Petrom vsled preoblega deževja, tako, da je bil minoli teden promet za nekaj dni preprečen.

Pozor okrajni zastopi, ki so dovolili prispevek h gradenju železnice Grobelno-Rogatec samo pod tem pogojem, da bodo napisali slovenski. Kmalu se bode železnica izročila prometu in napravili se bodo napisali. Zatorej opozarjamo merodajne kroge, da resno zahtevajo svoje pravice.

Umrli je minolo soboto vrlo narodno dekle Lojzika Šenher v Gačniku. Bolehala je več let na pljučnici. Pri pogrebu dne 22. sept. so jo spremljale njene tovarišice iz Marijine družbe v velikem številu. N. v m. p.

Konkurs je napovedal trgovec Jožef Koprivnik v Gor. Sv. Kunigundi pri Mariboru.

Nesreče. Pri Tremerju se je ponesrečil dne 18. t. m. železniški delavec Janez Spes. Padel je raz voz ter mu je šlo kolo čez desno nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico. — Dne 15. sept. sta gnala dva delavca gostilničarja Krajnc v Št. Lenartu v Sl. gor. eno kravo. Nakrat je skočila krava proti 63 letnemu Simonu Jančič, ki je padel v cestni jarek ter si zlomil tilnik. — V Sp. Jablanji so si otroci dne 7. t. m. na paši zakurili. Pri tem se je vnela obleka 3 letnega Janeza Buklan, ki je vsled dobljenih opeklin čez tri dni umrl. — Iz Šmarja pri Jelšah se je pripeljal minolo nedeljo 75 letni prevžitar Anton Enjes v Gradec, hoteč v tamšnjo bolnišnico. Na potu pa je vsled slabosti pade na tla, da so ga morali prepeljati v mestno bolnišnico. — Na postaji Otišni vrh pri Slovenjgradcu je padel dne 19. sept. vlakovodja Kajetan Gradnitzer iz Wolfsberga pod vlak ter mu je šlo kolo čez desno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Slovenjgradec.

Ogenj. V Janškem vrhu pri Ptujju je zgorela dne 11. sept. hiša in gospodarsko poslopje Ane Belec. — V Št. Juriju ob juž. žel. so zažgali otroci dne 18. t. m. opoludne s senom napolnjeno kolarnico Adama Kincl. Posebno vrlo se je vedla prostovoljna požarna bramba iz Krajncice, ki je z neumornim delovanjem preprečila, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja. Tudi domača požarna bramba je pridno delovala ter veliko pripomogla za omejitve ognja.

Sv. Jurij ob Ščavnici. To ti je bila žalost v nedeljo 20. septembra, ko so č. g. kaplan Ivan Bosina slovo jemali od jurjevskih farmanov. Ne omenjam tukaj delovanja kot duhovnika — storili so svojo dolžnost, ampak kar so drugega storili v prid mladine in v probujo narodne zavesti. Da so šolski otroci imeli božičnico, je bila njih zasluga; ustanovili so zvezo mladeničev in mladenk, izvežbali pevsko društvo tako, da se je odlikovalo tudi na veselici v Mariboru; povzdignoli so cerkveno petje; bili vodja tamburašem. Kar pa so storili za narod, to pripoznava ves okraj gornjeradgonski. Hvala jim za njih vsestranski trud! Škoda njih! Zgubili smo najspretnejšega delavca na narodnem polju. Opravičena je žalost vseh zavednih Slovencev našega okraja!

Tepež. V Moškajncih je 10. sept. več fantov pri neki hiši »turšico kožuhalo«, kakor je navada po Spod. Štajerskem. Pri tem so se stopili ter je hlapec Ferdinand Kožuher vdaril hlapca Martina Majcenoviča tako močno s kolom po glavi, da se je zgrudil brezavesten na tla ter so ga morali prepeljati v bolnišnico v Ptuj.

Pozor izseljevalci! V kratkem nabilali se bodo izseljevalci za rudokope v Meksiki. Ministrstvo za notranje stvari opozarja vse one, ki se v ta namen nameravajo izseliti v Meksiko, naj bodo o sklepanju tozadevnih pogodb zelo previdni in se naj obvežejo le na podlagi natančnih in podrobnih, uradno potrjenih pogodb. Ministrstvo za notranje stvari je na prošnjo pripravljeno iti s svojim posredovanjem prizadetim strankam na roko.

Iz Št. Jurija ob juž. želez. se nam poroča: Zaradi nekaterih tatvin, katere so baje izvršili iz Hrvatske došli tatovi, je naša občina jako vznemirjena. Ljudje si kupujejo orožje, da bi se mogli uspešno braniti, če bi dobili takšen neljub obisk. Seveda je mnogo na tem izmišljenega. V torek, dne 22. t. m. se je zdelo tukaj službojočemu trgovskemu hlapcu Guzeju, da hočejo ulomiti tatovi v trgovino. Oborožil se je s staro puško ter ustrelil, da bi tatove pregnal. Zarujavela cev se je pa razpočila ter odtrgala ubožcu spodnjo čelust in tri prste na desni roki.

Zusem pri Loki. Dne 1. okt. začne nova ces. kr. poštna nabiralnica na Žusmu poslovati, ki bode vsaki dan, razen nedelj, s c. kr. pošto v Loki pri Žusmu v zvezi.

Pasji kontumac je opuščen z 18. sept. v občinah Verhole, Grušovlje, Tepina, Gornje Laze, Plankenstein, Sv. Duh, Žče, Konjice trg in okolica, Zreče, Stranice, Ljubnica in Vitanje.

Celjske novice. Oskrbništvo spodnjestajerske jubilejske ustanove v Celju bode imelo prve dni oktobra sejo, v kateri se bodo delile podpore pridnim pa rednim slovenskim dijakom, ki naj svoje prošnje vložijo do 27. septembra t. l. — Na celjski slovenski nižji gimnaziji se je letos vpisalo v prvi razred 70 dijakov. Zaradi tega se mora napraviti paralelka.

Porotno sodišče v Celju. Minoli teden je obsodilo porotno sodišče 51 letnega postopača Jožefa Golob p. d. Jozelna iz Ljubnega zaradi tatvine na 5 let težke ječe ter se po dokončani kazni postavi pod nadzorstvo. Golob je bil že 29 krat kaznovan zaradi različenih prestopkov. Iz prisilne dalavnice v Messendorfu so ga izpustili komaj pred štirimi meseci namreč dne 13. maja. — Pri vasovanju so se 12. julija 1902 stopili v Savodnjah fantje. Tomaž Podgriznik je Filipa Ramšaka tako udaril, da je Ramšak dobil težko smrtonovarno telesno poškodbo. Tomaž Podgriznik je bil pred celjskimi porotniki obsojen na tri leta težke ječe. — Dne 29. junija so se stopili fantje pred Hodeševo gostilno v Curnovecu. 26 letni Vincenc Zupančič je tako nevarno z nožem ranil Martina Verstovšeka, da je Verstovšek skoro na to umrl. Zupančič je bil obsojen na šest let težke ječe.

Roparski napad je izvršil neznan mož 12. t. m. na delavca Jožefa Pilih pri Sv. Jožefu pri Celju. Ko je šel imenovani delavec proti domu, pridružil se mu je neznan človek ter ga pozval, da bi menjala z urami. Ko je potegnil Pilih uro iz žepa, sunil ga je napadalec v prsa, da je padel na tla. Na tleh mu je stopil na prsi, iztrgal mu uro iz rok ter zahteval denar, katerega mu je prestrašeni tudi izročil. Napadalec je okoli 30 let star, močan mož z rudečkastimi brkami.

Tatvina. V Zavodni pri Celju so dne 13. t. mes. neznan tatovi ukradli iz zaprte miznice v gostilni 16 K ter nekoliko smodk in cigaret.

Krava je umorila 2. t. m. posestnika Mihaela Kotnik v Hrastju. Peljal se je z dvema kravama k svoji vinčariji. Naenkrat mu stopi krava na nogo ter se spodtakniviš pade na kmeta. Pri tem mu je tudi krava stopila z jedno nogo na trebuh tako močno, da je za nekaj časa omedlel. Potem je začel bjuvati ter je 4. t. m. umrl.

Okrajno glavarstvo v Brežicah bo še nadalje vodil dosedanji okrajni glavar Julij pl. Vistarini.

Najnovejše politične vesti. Včeraj se je otvoril državni zbor. Poslanec Žičkar in tovariši so vložili nujni predlog glede bede v občinah Sv. Ema, Drensko rebro in Pilštanj. Začelo se je razpravljati o nujnem predlogu Mladočehov, da se takoj odpuste tretjeletniki. Čs se predlog ne sprejme, groze Čehi z obstrukcijo. — Graf Khuen-Hedervary je z lastnoročnim cesarjevim pismom zopet imenovan ogrskim ministrskim predsednikom. Košutijanci groze, da ga danes vržejo iz državnega zbora.

Cerkvene stvari.

Duhovniške vesti. Kn. šk. dvornim kapelanom je imenovan č. g. Ant. Pučnik, kapelan v Gornjemgradu. Kot kapelan v Gornji grad pride č. g. Rudolf Krenner.

Zahvala. Vsem blagim darovalcem za stavbo nove predmestne cerkve Magdalenske: prisrčna zahvala! Sveta maša zanje se bo služila 2. oktobra ob 6. uri. Novih udov prosimo! — Simon Gaberc.

„Te Deum laudamus“ za mešan zbor s spremljavo orgelj ali orkestra, zložil in visokočastitemu, mnogozasluznemu gospodu Fr. Povšetu, kanoniku-starosti kolegijalnega kapitelja v Novem mestu, zlatomašniku itd. o priliki zlate maše dne 9. avgusta 1903 poklonil Ignacij Hladnik. Op. 47. Cena partituri 1 K. Orkestralni glasovi v prepisu 4 K.

Društvena poročila.

Bralno in pev. društvo „Maribor“ priredi dne 4. okt. t. l. v Narodnem domu v Mariboru narodno vinsko trgatv z zanimivim vspešdom.

Za mariborko dijaško kuhinjo so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Konkurenti 25 K in ena stava 5 K; Mihael Šket, kaplan 10 K; A. Stergar, kaplan 10 K; Leop. Vozlič, kaplan 30 K; dr. Jerovšek, profesor 20 K; Ernst Trstenjak, kurat v Messendorfu 10 K; Neimenovan 20 K; Katarina Rižman 2 K; Al. Rakovec, nadoficijal juž. žel. 10 K; dr. Kovačič, profesor 20 K; gosp. Kavčič iz Št. Jurja ob juž. žel. 10 K; Markus Čenko 10 K. Tisočero Bog plati!

Nameravani shod dne 27. t. mes. v Žalcu gospod. polit. društva, se radi nastalih okolsčin preloži na poznejši čas, kar se pa pravočasno naznani.

Čebelarški shod, ki bi imel biti 20. t. m., se bo vršil 27. t. m. ob 3. uri v šoli pri Sv. Križu na Murskem polju. Preložil se je zaradi zborovanja kmetijske podružnice.

Za slovensko šolo na Muti se je dalo pri godovanju Matevža v Muti 3 krone. Bog daj obilo posnemovalcev!

„Slov. pevsko društvo v Ptujju“ naznanja, da se je nabralo udnine v Ptujju za t. l. 37 K v Celju pa 22 K. Ostale častite gg. poverjenike tega društva še enkrat prosimo, da blagovolijo poslati nabiralne pole z nabranimi doneski do 15. vinotoka t. l.

Prostovoljno gasilno društvo v Dornavi izreka tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo za veledušne prispevke veleslavnemu okrajnemu odboru v Ptujju, slavnemu posojilnemu in hranilnemu društvu istotam, vsem sosednim občinam k novo došli, izborni delujoči brizgalnici iz Dunaja. Že dvakrat nam je bila v veliki nevarnosti v izdatno pomoč; ob sušnem vremenu in silnem vetru bi lahko upepelilo polovico vasi, ako ne bi imeli tako imenitnega orodja.

Iz drugih krajev.

Naš prestolonaslednik med romarji. Avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand je bil te dni na ogrskih vojaških vajah. Neko nedeljo je nakrat s sijajnim spremstvom prišel v samostansko božjepotno cerkev Marija Radna. 40.000 romarjev je bilo ta dan ondi navzočih. Prestolonaslednik je v cerkvi pobožno molil in ko je odhajal, mu je na tisoče romarjev prirejalo velikanske ovacije.

Kako prepodimo muhe iz stanovanja. Najbolje sredstvo proti nadležnim muham je sledeče: v sobi, v kuhinji i. t. d. zapri okna; vzemi posodo z žerjavico, natreši vanjo bučnega listja, zapri vrata in beži ven, ker bi te sicer bolela glava od dima. Ta dim deloma pomori, deloma prežene muhe. Razne predmete čuvaš pred muhami, ako jih namažeš z lovorovim oljem. Dobra je pa tudi voda, v kateri se je močil nekaj dni česen.

Najstarejši denar se nahaja v zbirki angleškega muzeja. Ta novce je iz sedmega ali osmega stoletja pred Kristom, kakor kaže surovina in sestava kovine. Isti je iz elektrona t. j. mešanine srebra in zlata, katere

kovine se takrat niso znali razkrojiti. Obliko ima podolgovato (elipse) ter je pravzaprav debela kovinska kepa. Na eni strani novca je navadni vtis klešč, na drugi strani podoba jelena z grškim napisom: »Jaz sem znamenje Phanasa.« Kdo je bil ta Phanasa, se ne ve, najbrže kak bogat Grk. Iz tega bi sledilo, da ni prvi denar izdala država, ampak trgovec.

Kardinal Moran. Nadškof iz Sidneya v Avstraliji, ki se je med boleznijo Leona XIII. podal na pot, je še-le predzadnjo nedeljo došel v Rim. Ko je prišel v Aden, je zaznal o izvolitvi papeža Pija X., kateremu se pokloni v imenu avstralskih katolikov.

Mrtvo trupelce v plamenu. V Trstu se je pripetil v četrtek 17. t. m. pretresujoč dogodek, kateremu so sledili grozni prizori. Tam bivajočima zakonskima Karis je umrlo 4 mesečno dete možkega spola. Trupelce otročiča je bilo položeno na mal mrtvaški oder in čuvala jo je mati v svoji veliki žalosti. Slednjič pa je morala tudi ona dati naravi, kar zahteva ista od vsacega bitja: premagal jo je spanec. Mej tem pa se je zgodilo, da je od ene sveče, ki je dogorevala in se je menda tudi nagnila, padla iskra na pajčolan, ki je pokrival mrtvo dete. V tem se je mati zbudila in videla je — truplo v plamenu! Začela je neznanski kričati. Prihiti so bližnjiki. Eni so skušali ugasiti ogenj, drugi pa so bežali klicat gasilce. Mej tem pa je zgorela ena roka, ena noga in ena stran obraza. Bil je res grozen prizor. V svojem obupu se je mati hotela vreči skozi okno. Prihiti gasilci so pogasili ogenj. Vest o tem dogodku je silno razburila prebivalstvo v onem delu mesta. Nabralo se je toliko ljudi, da je moralo posredovati redarstvo.

Tamburica — madjarska specijaliteta. Tako nazivlje »Neue Freie Presse« hrvatsko tamburico v svojem poročilu o bivanju nemškega cesarja na Ogrskem. V brzojavki iz Mohača javlja ta list, da bo priredila nadvojvodinja Izabela na čast nemškemu cesarju obed, pri katerem bodo vsled izrecne želje cesarja Viljema sodelovali »die sogenannten Tamburamusikanten — eine ungarische Specialitet«. Tako je žid pogoltnil tudi hrvatsko tamburico. Nemški cesar pa je morda ob sviranju tamburice čutil, da so ti napevi slični onim njegovih poznanjskih podanikov.

Sala v resnem trenutku. Na Tirolskem se je pripetila sledeča dogodbica: Zaradi neke dekle od Sv. Bolfanka, ki je lastnega otroka umorila, povabilo je okrajno sodništvo št. Gilgensko tudi veliko prič, katere bi imele izpovedati o prejšnjem življenju morilke. Tudi Lizika od »Sladke planine« nad »Ovčjo goro«, pridna planšarica, dobila je poziv. Pozivni listek djala je v pletarčico, kjer je shranjevala svoje ključke in druge podrobnosti... Napovedan dan pride. Na vse zgodaj že hiti Lizika, da bi opravila pred odhodom potrebno delo. Ko vse opravi, je že jako pozno in zadni trenutek se spomni: »Stoj, pozivni list moram vzeti s seboj!« Hitro seže v pletarčico, sname iz nje list ter ga vtakne v nedrije. Določena ura odbije in rudečih lic stopi Lizika v sodno dvorano, kjer se ima vršiti obravnava. Sedaj tudi njo pokličejo po imenu; odda pozivni listič in ta stori naenkrat čudež. Katerikoli ga dobi v roke, in naj je še preje tako resni obraz imel, vsaki se začne smejati ter da listek svojemu sosedu. Nazadnje ga dobi naša Lizika zopet nazaj in sedaj tudi ona razumi, zakaj se se drugi smejali; mesto poziva vzela je v naglici s seboj — občinski živinski potni list, katerega je bila včeraj vzela za »šeko«.

Nova trozveza. Bolgarski knez Ferdinand je poslal svojega zaupnika v Belgrad, da se dogovori s tamošnjo vlado o skupnem postopanju v Macedoniji. Sedaj že vsi listi pišejo o tej zvezi. Brat Sarafova je rekel, da pri najmanjšem izzivanju Turčije udere Srbija v Skoplje. V tem slučaju bi bolgarske čete zasedle Monastir, Črnagora pa Albanijo. Turčija bi bila primorana, deliti svoje moči

in bi tako gotovo bila premagana. Macedonije pa ne zahtevajo ne Bolgari ne Srbi zase, kakor so dosedaj delali, ko so se prepirali, čegava naj bo ta nesrečna dežela, ampak združila jih je le misel na osvoboditev Slovena in brata izpod krutega turškega jarma in zahtevajo za Macedonijo samovlado.

Karte — mirovno razsodišče. Neki mladi zakonski par v mestu Athison se je sprl že v medenih tednih o tem, kdo med njima mora prvi vstati, zakuriti v kuhinji ter skuhati kavo. Ker pa je bil mož miroljuben ter najbrže pristaš za »splošno razoroženje« in za mirovno razsodišče v Hagu, predlagal je tudi svoji dobri polovici, naj sestavita nepristransko razsodišče. V ta namen sta si izbrala karte. Vsak večer igrata partijo »Cribbage« in kdor izgubi, mora zjutraj prvi iz postelje ter kuhati kavo. Soprog igra z ne-navadno vstrajnostjo, tako, da je smel dosedaj še vedno zjutraj zadnji poležati.

Novo ljudsko pleme. Vladni upravitelj angleške Nove Gvineje je našel novo ljudsko pleme. Ljudje, ki jih je zasledil, so primorani zaradi močvirnih tal stanovati v kolibah na kolih. Iz svojih kolib sploh ne pridejo po zemlji, temuž se vozijo, kadar je največja sila, v čolnih. Zato imajo močne prsi in roke, toda prav slabe noge ter ne morejo dolgo na nogah stati. Odvadili so se namreč rabiti noge, vsled česar so jim odvečevale. Vladni upravitelj je obljubil, da bo proučil jezik, običaje in vero teh čudnih ljudi, ki so podobni bolj opici kot človeku.

Krvavi tepež med židi in Rusi. Iz Petrograda poročajo: V Homelu na trgu sta se sprla en kmet in en židovski kramar; iz tega prepira je nastal krvav tepež med Rusi in židi. Ko je hotela policija nerediti mir, so jo židje s kamenjem napadli. Tudi s samokresi so streljali, nakar je policija odgovarjala s streli v zrak. Pri tepežu je bil en Rus od nekega žida z nožem smrtno ranjen. En žid in 7 drugih oseb je lahko ranjenih. 14. t. m. so se nemiri ponovili. Ruski delavci so začeli v židovskem predmestju razbijati po prodajalnah iz maščevanja za žalitve, ki so jim jih prizadeli židje 11. t. m. Pri spopadu je bilo na obeh straneh ranjenih okoli 20 oseb. Ko je prišlo vojaštvo, so je židje sprejeli s streljanjem. Nato so bili tudi vojaki prisiljeni streljati. Proti večeru je bil zopet mir. Po poročilih v Homel došlega guvernerja so bili pri nemirih ubiti 4 kristjani in en žid, 5 kristjanov in 9 židov je pa ranjenih.

Minister v kupeju četrtega razreda. Pruski železniški minister Budde, ki sedaj pregleduje kolodvore in zgradbe v provinci Hessen-Nassau, se pri takih prilikah vozi vedno v kupejih četrtega razreda. Te dni so se nadejali v Casselu, da jih minister obišče. V ta namen so se zbrali člani ondodnega železniškega ravnateljstva, da ga dostojno sprejmejo. Ko je vlak pridrdral na kolodvor, so vsi uradniki mislili, da bo najvišji njihov predstojnik izstopil iz kupeja prvega razreda, zato si lahko mislimo, koliko je bilo njih začudenje, ko so videli ministra stopiti iz kupeja četrtega razreda.

Gospodarske drobtinice.

Nekatere sedaj najnavadnejše bolezni in napake vina.

Piše **Ivan Bele**, potovalni učitelj.

(Dalje.)

Izborno sredstvo, ki namah vstavi poru-javljenje vina, je pasteriziranje. S tem se vniči oksidaza, ona, katera ravno vse zlo povzroča. Komur je to sredstvo pristopno, ta naj ga skusi. Imel sem o svojem času priliko več tisoč

hektolitrov vina pasterizirati in se uveril o mnogostranski koristi tega kletarskega sredstva.

Priporoča se tudi, da se vinu, ki rujavi, primešajo drože, ako so iste še sveže in zdrave. Namen tega bode pač v prvi vrsti tudi pospeševanje odkisovalnega vrveža.

Ako je vino rujavo postalo, naj se napredovanje te napake najprej vstavi in sicer z žveplom ali pasteriziranjem. Snovi, ki delajo vino rujavo, ki ga kalijo, spravijo se pa iz vina s čiščenjem. Za ta slučaj se najbolj jaje in beljak priporoča. Neki posebno dobro je čiščenje s krvjo seveda od popolnoma zdravih živali. Kri ni sicer kot čistilo posebno priporočljiva, kajti po nji prideje v vino tudi take snovi, ki ne spadajo vanj. V takem slučaju, če je vino trdovratno rujavo, se pa le lahko poskusi. Istotako je z mlekom, ki je tudi posebno za tak slučaj izborna čistilo. V novjšem času dobijo se z Nemškega posebni preparati iz mleka, ki po zanesljivih poskusih rujava vina kaj imenitno čistijo in s tem boljšajo. Tudi čiščenje s kaolinom ali še boljše s špansko zemljo, je priporočljivo. Zgodilo se pa je mnogokrat, da je eden ali drugi svoje vino s temi stvarmi popolnoma pokvaril. Kaolin in španska zemlja močno vlečeta duh na se. Če te torej v kaki apoteki ali drogeriji mej raznimi dišavami leže nategnejo duh istih, in tako pride neprijeten duh v vino. Pozor torej. Te tvarine morajo biti, če se jih name-rava rabiti popolnoma brez duha.

Duh po žveplenem vodencu.

Ta duh po žveplenem vodencu ali kakor ljudstvo reče duh ali smrad po žveplu, je po naših krajih tudi postala tako nekako moderna napaka vina. Od tiste dobe sem, ko se je začelo grozdje po vinogradih radi plesnobe žveplati, začeli so ljudje tudi čez to napako tožiti. Obrekovali so potem sicer proti plesnobi tako zelo dobro in zanesljivo sredstvo, namreč žveplanje, a bili so večinoma sami temu krivi, če je vino po žveplu dišalo. Žveplanje pozno po leti, predebelo nasipavanje žvepla na grozdje že z ozirom na namen žveplanja, ni umestno, vino pa le kazi in je vzrok, da dobi isto tak močen duh po žveplu.

Duh po žveplu nastati zamore pa še le, ko je vino že nekoliko povrelo in čim dalje vre, tembolj. Še le nastali alkohol zamore po malem žveplo topiti in le raztopljeno žveplo zamore v gljive kvasnice prehajati, kjer nastaja smrdeči žvepleni vodeneec.

Čim dalje torej ostane vino na drožah, tem bolj bode tudi smrdelo. Če pa se grozdje naglo stisne, naglo loči sok od tropin in če mošt naglo povre, tedaj bode vino le kaj malo smrdelo. Evo ti, kletar, ravnaj se po tem, prej ko zabavljaš proti izvrstnemu sredstvu za obrambo proti sila škodljivi grozdni plesnobi.

(Konec sledi.)

Gospodinje, pozor! Velika priljubljenost Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, ki se je že leta in leta izborna obnesla povsod, povzročuje vedno nove, manj vredne posnemke. Da se jih obranite in izognete škodi, zahtevajte vedno le »pristno« Kathreinerjevo kavo in si pri nakupovanju natanko oglejte vsak zavoj, ali sta na njem slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner.

Listnica uredništva: Obrtnik g. Körner v št. Ilju. Ne vemo, zakaj se opravičujete, ker Vas nihče ni napadel. Vstrajajte ob strani svojega slovenskega naroda in ne dajte se z ničemer oplahiti! — G. F. M. v Arlici. Hvala! Pride v eni prihodnjih številki!

Loterijske številke.

Trst 19. septembra: 57, 82, 56, 7, 90.

Linc 19. septembra: 35, 22, 3, 84, 70.

Društvena naznanila.

Dne 27. sept. Društva »Kmetovalec« v Gotovljah velika veselica s petjem, tamburanjem in gledal. igro v dvorani g. Fr. Malgaja. Začetek ob 4. uri popol.
» » » »Kmet. društva Lešnica in okolica« pri Ormožu velika tombola na Runeču v prid društveni denarnici. Sviranje hajdinskih tamburašev.
» » » »Braln. društva v Konjicah« narodna veselica z godbo, petjem, govorom č. g. Al. Kokelj v »Narod. domu« v Konjicah.

Cistilnice ali trieurje za čiščenje zrna po najnovejši konstrukciji, 25% ceneje kakor povsod drugod * * * * *

Rezalnice za klajo, ki režejo od 6 do 100 mm dolgosti * * * *

— ima v zalogi —

J. PFEIFER

tovarna poljedelskih strojev v Hočah pri Mariboru. 499 1

Naročila za

krajevne razglednice

lično in fino izdelane sprejema

tiskarna sv. Cirila
v Mariboru.

— Slovenska tvrdka! —

Alojzij Horvat

kamnoseški mojster * * *
* v Račjem pri Mariboru

— priporoča — 22 12—8

nagrobne spomenike
razne velikosti po najnižjih cenah.

Slovanske knjižnice „Pod lipo“ 2. zvez.

Stolni dekan

d^r Ivan Križanič.

Cena knjigi 30 v, s pošto 35 v.

— Dobi se v —

tiskarni sv. Cirila v Mariboru
Koroške ulice št. 5.

Tiskarna sv. Cirila

naznanja p. n. občinstvu, da prevzema naročila za vizitnice, pisma, cenike s podobami itd. izvršene v **kamnotisku**.
Zagotavlja se dobra izvršitev in nizka cena.

Vsaka beseda stane 2 v.

Najmanjša objava 45 v.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda stane 2 vin.

Vsaka beseda stane 2 v.

Večkr. objava po dogovoru.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanjih na upravnistvo se mora znamka za odgovor pridejati.

Proda se.

Enonadstropna hiša, v lepi legi, za trgovino, ali pa za penzioniste pri pravna, z lepim vrtom, se zavoljo odpotovanja po ceni proda v Studenicah pri Mariboru, blizu cerkve sv. Jožefa. Vpraša se pri upravnistvu. 400 (7)

Posestvo, ležeče ob okrajni cesti med Loko pri Zmusu in Pristavo pri Poličanah, je na prodaj. Kupne pogoje pove Alojzij Belina, učit. in pos. v Remšniku pri Marenbergu. 465 3—2

Sadno drevje. Več tisoč visokostebelih jablan in hrušek ima podpisani na jesen za prodati, kakor: zim. parmena, letn. kalvil, kanadska rajna, renski bobovec, oberdikova r., vel. kaslerska r., št. mašancelj, ananas r. Hruške: Vajlerjeva mošt. normenka, mošt. sršenka. Dalje se dobi pritlikovo drevje mnogo vrst jablan in hrušek. Pohvalna in priporočilna pisma, katera imam na razpolago, so znak dobre in cene postrežbe. — Tom. Grah, Ponikva ob juž. žel. 488 4—1

Dobrodošča gostilna se da takoj v najem. Sposobna je tudi za mesarijo. Valentin Šobernik, Spod. Duplek, pošta Vurberk. 494 4—1

Malo posestvo z gospodarskim poslopjem, zraven je njiva, lep sadonósnik in studenec, se proda. Posestvo je na zelo prijaznem kraju, 20 minut od cerkve. Kje, pove Franc Pihlerič v Sični št. 20, pošta Sv. Ana na Krembergu. 496 5 1

Posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem, njivami, travniki, lesom in dvema vinogradoma, se proda za 5500 glđ. Simon Mule v Lembahu pri Mariboru. 202 1—1

Bik je na prodaj, ki je zdaj 2 leti star, ridžo-bele dlake in je dobil dve nagradi (premiji) okrajne 20 K in deželne 50 K. Kdor torej želi kupiti ga za pleme, naj se oglasi pri Ivanu Borku, posestniku v Vodrancin, pošta Sv. Bolfenk pri Sre dišču. 500 1—1

30 plemenskih prascev izvrstne Jorkshire pasme, 6—7 tednov stari, se oddajo po ceni pri oskrbnistvu mlina Ant. Jurca v Spod. Pobrežu pri Ptuj. 597 1—1

Proste službe.

Ekonom, kateri je dobro dovršil kranjsko kmetijsko šolo in je že eno in pol leta praktično deloval, želi primerne službe kot opravnik, vincar, sadjar, kletar ali voditelj kakega posestva. Ponudbe se naj pošljejo na upravnistvo. 467 3—2

Trgovski pomočnik, solidnega obnašanja, z dobrimi spričevali želi v službo vstopiti v kmetijsko društvo kot poslovodja ali prvi pomočnik. 479 3-1

Močnega učenca sprejme takoj trgovina z mešanim blagom C. P. Rayer v Arclinu pri Vojniku. 480 3—1

Služba organista in cerkovnika je takoj oddati. Oziralo se bo na Cecilijance, ki so večši kakega rokodelstva. — Cerkevno predstojništvo Marija Snežna na Velki, dne 8. sept. 1903. 473 2—1

Krojaški pomočnik, dobro izurjen in zanesljiv, se sprejme. Franc Šedivi, Flössergasse 7 v Mariboru. 485 3-1

Kuharica, dekla in hlapec, večti kmetijstva, se sprejmejo v župnišče. Kje, pove uredništvo lista. 474 3—1

Viničarja s tremi delavskimi močmi sprejme za 2 in pol orala velik vinograd. Vpraša se: Janez Javšnik, v Mariboru glavni trg. št. 4. 495 2—1

Oskrbnica in kuharica, spretna ter poštna, večša poljedelstva, išče službe v kako župnišče. Naslov pri upravnistvu. 493 1—1

Priden viničar s koliko mogoče mnogimi delavskimi močmi se sprejme pod ugodnimi pogoji pri Antonu Jurcu v Ptuj. 498 2—1

Kuverte

s firmo

tiskarna sv. Cirila.

DEMETRIJ GLUMAC,

kotlar v Mariboru

Kaserngasse št. 13.

Kaserngasse št. 13.

priporoča svojo veliko zalogo **kotlov** za kuhanje žganja, kotlov za perilo in **peronospera brizgalnice**.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča dela točno in po ceni. 265 17

Svarilo!

Ker si moja žena **Jozefa Domajnko** naročuje pijačo na up, ter si izposojuje denar, kakor tudi nima pravice kaj prodati, zato svarim tem potom vsakega, ji kaj na up dati ali posoditi, ali od nje kaj kupovati, ker jaz ne bom plačnik teh dolgov. — V. Domajnko, posestnik v Borecih št. 12. Sv. Križ pri Ljutomeru. 501 1—1

Med. univ.

dr. Fran. Jankovič

v Kozjem uljudno naznanja, da odpotuje za dobo od 16.—28. kimovca. Vsako drugo popoldne ga nadomestuje g. dr. Mirko Crkvenec iz Sv. Petra. 488 2—2

Jožef Kolarič,**mizarski mojster v Mariboru**

Tegetthoffov trg št. 3

(prej samostan sester reda sv. Frančiška),

absolviran obiskovalec tečaja mojstrov na c. kr. tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju 376 26—5

se priporoča slavn. občinstvu v izdelovanje vseh mizarskih izdelkov za poslopja, pohištva in uprave za sobe in prodajalnice, ter vsakovrstno delo v šoli in cerkvi v vseh slogih najfinjšega in najpriprostejšega izdelka.

Načrti in proračuni so na razpolago.

Karol Kociančič

268 6

kamnoseški mojster v Mariboru**Schillerstrasse 25**

se priporoča v izvrševanje vseh cerkvenih del, grobov, nagrobnih

kamnov in stavbinskih del, podob in ornamentalno-kiparskih del,

kakor tudi popravila na istih. — Vzorci in proračuni.

NAZNANILO.

Usojam si naznaniti vsem posestnikom po trtni uši uničenih vinogradov, da imam letošnjo jesen ozir. prihodnjo spomlad okoli 40.000 komadov cepljenih trt na prodaj in sicer: 17.000 laški rilček (Wälschriesling), 6000 žlahtnina (Gut-edel), 5000 kraljevina (Königstraube), 5000 burgundec beli (Burgunder weiss), 1500 nemški risling (Rheinriesling), 1500 rulandec (Ruländer), 1500 traminec (Traminer), 1000 šipon (Mosler), 800 burgundec modri (Burgunder blau), 700 silvanec (Silvaner).

Vse te trte so cepljene edino le na Rip. portalis.

Cena za v jesen odvzete trte je sledeča: I. vrste 100 kom. 20 K. II. vrste 100 kom. 8 K. — Na 1000 kom. dobi vsak 100 kom. II. vrste povrh. — Divjaki 100 komadov 4 K. — Na željo vinogradnikov pustim tudi cepljene trte skozi zimo na stalnem mestu v trtnici ter jih še le na spomlad pred saditvijo izkopam to je meseca marca. A vsled dela z osipavanjem trtnice v jesen in da se vsled tega zemlja otežkoči z izkopanjem trtnice na spomlad ter se stori manj sposobno za zopetno vlaganje trtnice, stane vsaka ta trta 2 vin. več. Cena tem trtam je torej: I. vrste 100 kom. 22 K, II. vrste 100 kom. 9 K. Na 1000 kom. dobi tudi vsak 100 kom. II. vrste brezplačno.

Oddajajo se le edino dobro zaraščene in vkoreninjene trte. Trte oddajajo se le v od trtne uši okužene kraje. Are je priložiti vsakemu naročilu 20 % od naročene svote. Na naročila brez are se ne bo v ozir jemalo. Ustrezalo se bode, dokler bo kaj zaloge. Naročila za tiste trte, ki bi naj ostale čez zimo v trtnici, sprejemam le do 5. novembra tega leta. Oni pa, ki nočejo, da bi trte ostale v trtnici, se naj oglašijo pisмено ali ustmeno vsaj do 1. febr. prihodnjega leta pri

Anton Slodnjak,

475 10—2

trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

Pošta: Juršinci pri Ptuju.

I. F. PAYER,

158 10—10

kamnoseški mojster v Mariboru,

Kokoschnegg- in Hilariusstrasse.

Predno se kdo odloči za nakup nagrobnega kamena, naj se prepriča o moji ceni ter si naj ogleda mojo veliko in raznovrstno zalogo

**čez 100 izgotovljenih in zelo lepih
nagrobnih kamenov.**

Vsakomur dam vedno uljudno pojasnila ne da bi ga silil k nakupu.

Priporočam se tudi v izdelovanje vseh v mojo stroko spadajočih kamnoseških in kiparskih del posebno altarje, krstne kamne, obhajilne klopi ter poslužim radovoljno z vzorci in proračuni.

Zelo solidna postrežba pri nizkih cenah!

Slovinci!

darujte za

družbo Sv. Cirila in Metoda!**Trgovina z železnino „MERKUR“****PETER MAJDIČ**

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Ivan Jonik,
slikar in podobar v Šoštanju

se priporoča čast. duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu za vsako v njegovo stroko spadajoče novo delo kakor tudi prenovljenje cerkvenih reči. — Prevzame tudi vsake vrste črkoslikanja. 486 3—2

Anton Paoluzzi,

posest. v Cittanovo, Istria,

prodaja lastnega izdelka

grozdje

belega več vrst in črnega samo refosko po 10 gld. 100 klg. franko postaja Trst. Grozdje se pošlje do Trsta v plenitah. Odjemalci naj pošljejo odprte sode do mojega špediterja gosp. Pelagio Tujak v Trstu, Via stadion št. 27.

Vzorci se pošljejo zastoj.

491 3—2

Vizitnice

priporoča

tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.